

POSTIN JA LEHTIEN JAKELUN UUDISTUSTARVE JA RATKAISUEHDOTUS

SELVITYS SANOMALEHTIEN LIITOLLE

17.9.2019

TIIVISTELMÄ

Spring Advisorin laatimassa selvityksessä arvioitiin jakelutoiminnan tulevaisuutta pääosin taloudellisesta näkökulmasta. Toimeksianto on tehty Sanomalehtien Liitolle, mutta selvityksen tarkoituksena on ollut tunnistaa koko toimialaa palveleva ratkaisumalli, joka mahdollistaisi yhteiskunnallisesti tärkeän jakelutoiminnan jatkamisen myös tulevaisuudessa.

Jakeluvolyymien jatkuva lasku yhdistettynä nousseeseen kustannustasoon luo epäsuotuisat olosuhteet jakelutoiminnalle, joka nykyisillä toimialan rakenteilla ja ennustetulla volyyymikehityksellä johtaisi Spring Advisorin arvion mukaan vuoteen 2030 mennessä noin 2400 miljoonan euron kumulatiiviseen alijäämään toimialalle. Tappioiden hillitsemiseksi on tunnistettu kolme pääasiallista toimenpidettä, joiden yhteisvaikutuksella alijäämää voidaan pienentää. Esitetyt toimenpiteet ovat nykytiedon valossa tuotettuja ratkaisuehdotuksia.

Ensimmäisellä toimenpiteellä, jakelun rakenneuudistuksella, päällekkäisten jakelureittien määrä pyritään minimoimaan jakeluita yhdistämällä. Rakenneuudistuksen osalta kilpailullisen asetelman muodostuminen on tärkeä osa tehostamista ja kumulatiivisen säästön arvioidaan vuoteen 2030 mennessä yltävän 720 miljoonaan euroon.

Toisen toimenpiteen, palvelutason sopeuttamisen, arvioidaan tuottavan 880 miljoonan euron kumulatiiviset säästöt vuoteen 2030 mennessä. Keskeisenä osana tätä toimenpidettä on muun muassa jakelupäivien hallittu vähentäminen, kuitenkin ottaen huomioon loppuasiakkaan tarpeet

Kolmas mahdollinen toimenpide, jakelupalvelun tukeminen edellyttää rakennemuutoksen toteuttamisen, eikä se voi kohdistua vain yhden yrityksen tukemiseen. Mikäli tukea halutaan käyttää, tulisi yleispalvelu määritellä uudelleen ja ostaa sen toteutus alueellisesti parhaalta toteuttajalta.

Kaikkien kolmen toimenpiteen yhtäaikainen käyttö hillitsisi alijäämän syntymistä, sen sijaan vain yksittäisten ratkaisuehdotusten täytäntöönpanon tulosten arvioidaan olevan riittämättömiä. Toimenpiteiden onnistunut täytäntöönpano edellyttää koko toimialan kattavaa yhteistyötä, jotta ratkaisuehdotusten luomat kustannussäästöt toteutuvat. Valtiolla on avainrooli sekä postilain säätäjänä että merkittävimmän jakeluyhtiön omistajana.

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

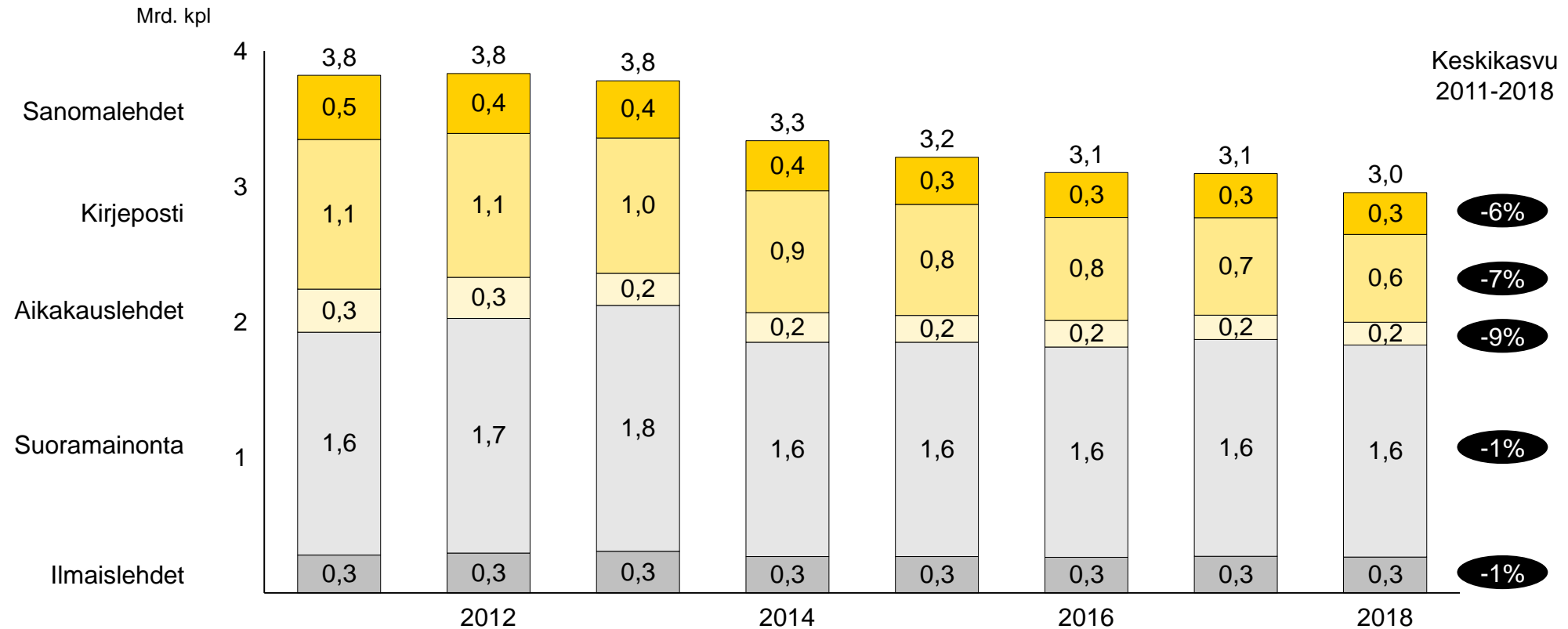
JAKELUPALVELUN TURVAAMINEN

JOHTOPÄÄTÖKSET

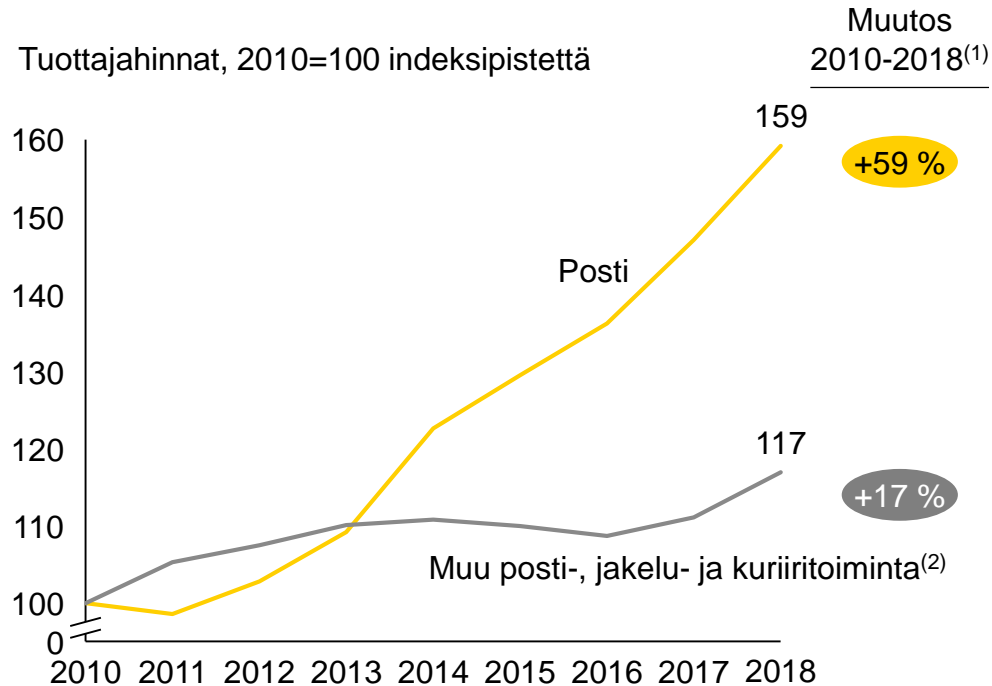
SÄÄNNÖLLISEN JAKELUN VOLYYMIN KEHITYS 2010-2018

JAKELUVOLYYMIT OVAT LASKENEET SUOMESSA MERKITTÄVÄSTI

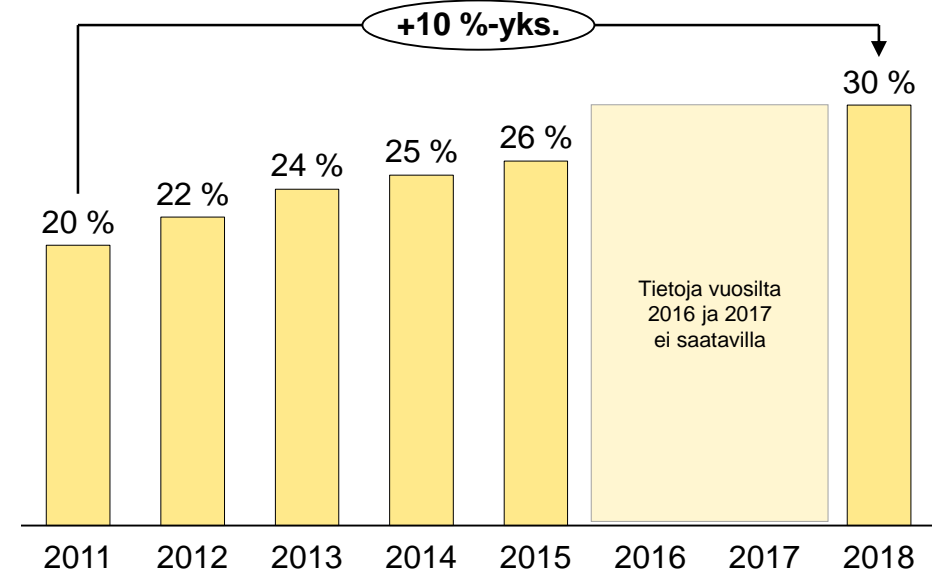
JAKELUKUSTANNUSTEN OSUUS LEHTIEN LIIKETOIMINNASTA KASVANUT MERKITTÄVÄSTI

SÄÄNNÖLLISEN JAKELUN YKSIKKÖHINNAT OVAT NOUSSEET MERKITTÄVÄSTI

PÄIVÄLEHDILLÄ JAKELUKUSTANNUSTEN OSUUS KASVAA NOPEASTI

Jakelukustannusten osuus nettomyynnistä

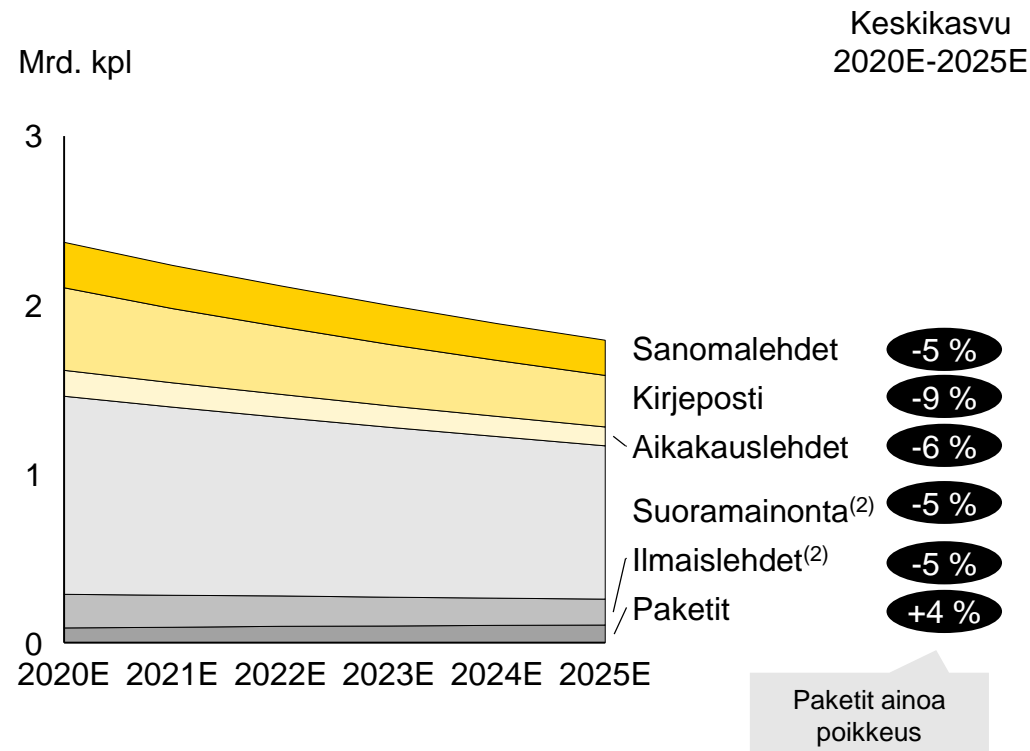
(1) Ei inflaatiokorjattu

(2) Sisältää lähinnä lehtien ja mainosmateriaalin jakeluun erikoistuneet itsenäiset jakeluyritykset, mutta myös lähettipalvelut sekä ostosten yms. kotinkuljetuspalvelut

Lähde: Sanomalehtien Liitto, Tilastokeskus, Spring-analyysi

JAKELUVOLYYMIEN VOIMAKAS LASKU TULEE JATKUMAAN

JAKELUVOLYYMIEN KEHITYSENNUSTE¹⁾

TÄRKEIMMÄT KEHITYSAJURIT

Kehitysajuri	Volyymivaikutus
Yritysten ja julkisen sektorin siirtyminen sähköisiin laskuihin ja muuhun digitaaliseen viestintään	●
Verkkokaupan suosion lisääntymisestä aiheutuva pakettijakelun volyymin kasvu	◐
Sanoma- ja aikakauslehtien lukijoiden siirtyminen lehtien digiversioihin sekä korvaaviin digitaalisiin medioihin	◑
Suoramainonnan korvautuminen verkkomainonnalla	◑

● = Merkittävä vaikutus ◐ = Kohtalainen vaikutus ◑ = Pieni vaikutus

(1) Springin arvio

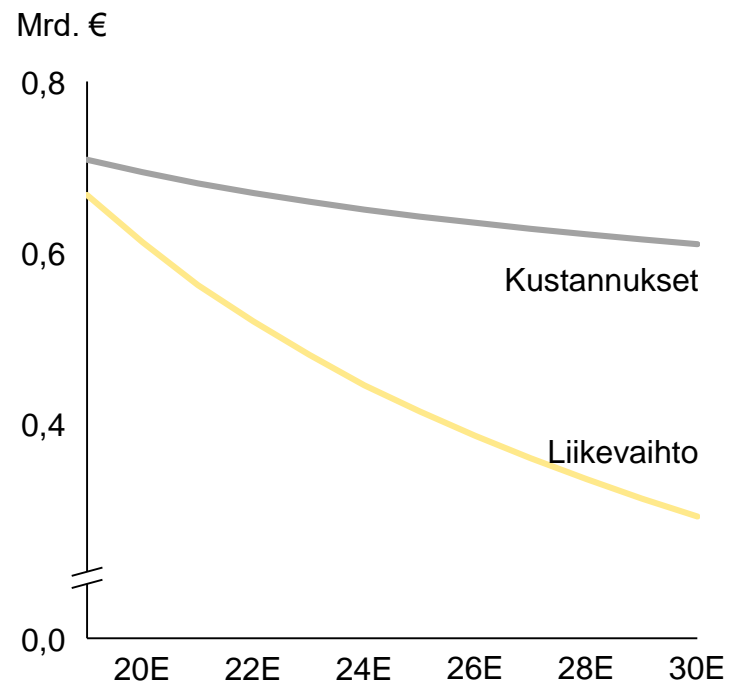
(2) Ilmaislehtien ja suoramainonnan osuudet arvioitu osoitteettoman jakelun kokonaismäärästä suurimpien ilmaislehtien julkistettujen jakelumäärien perusteella

Huom: Volyymikehitys arvioitu nykyhinnoilla ja palvelutasolla. Skenaariotarkasteluissa jakeluvolyymien kokonaiskehitys välillä -10,9 - -3,5 %

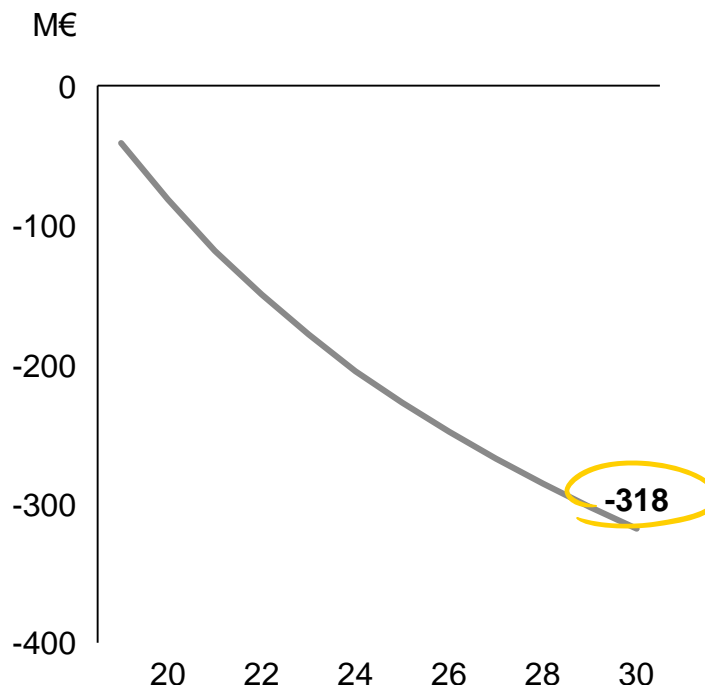
Lähde: Eduskunta, Lindorff, Media Audit Finland, Posti, Postnord, Traficom, suurimpien ilmaislehtien levikkitiedot, haastattelut, Spring-analyysi

VOLYYMIN LASKIESSA NYKYINEN JAKELUMALLI⁽¹⁾ JOHTAISI TOIMIALAN 320 M€ ALIJÄÄMÄÄN V. 2030

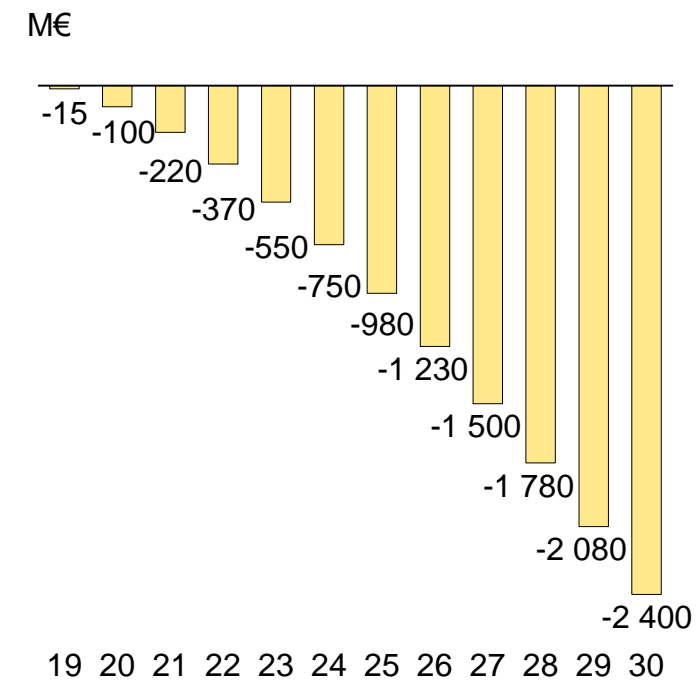
JAKELUTOIMIALAN LIIKEVAIHTO JA KUSTANNUKSET

JAKELUTOIMIALAN VUOSITTAINEN LIIKEVOITTO

JAKELUTOIMIALAN KUMULATIIVINEN ALIJÄÄMÄ

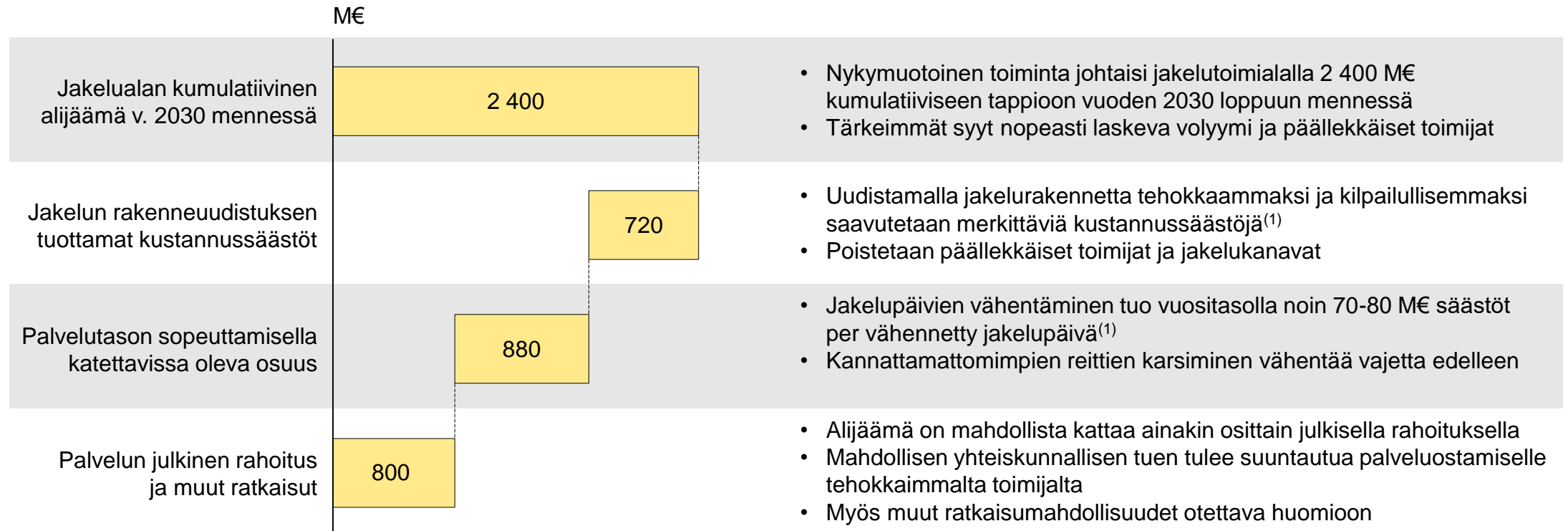

(1) Ei sisällä pakettijakelua

Huom: Laskelmat perustuen aiemmin esitettyyn volyymikehitykseen sekä nykyiseen hintatasoon, palvelutasoon ja toimintaan. Esitetyt luvut reaalisia

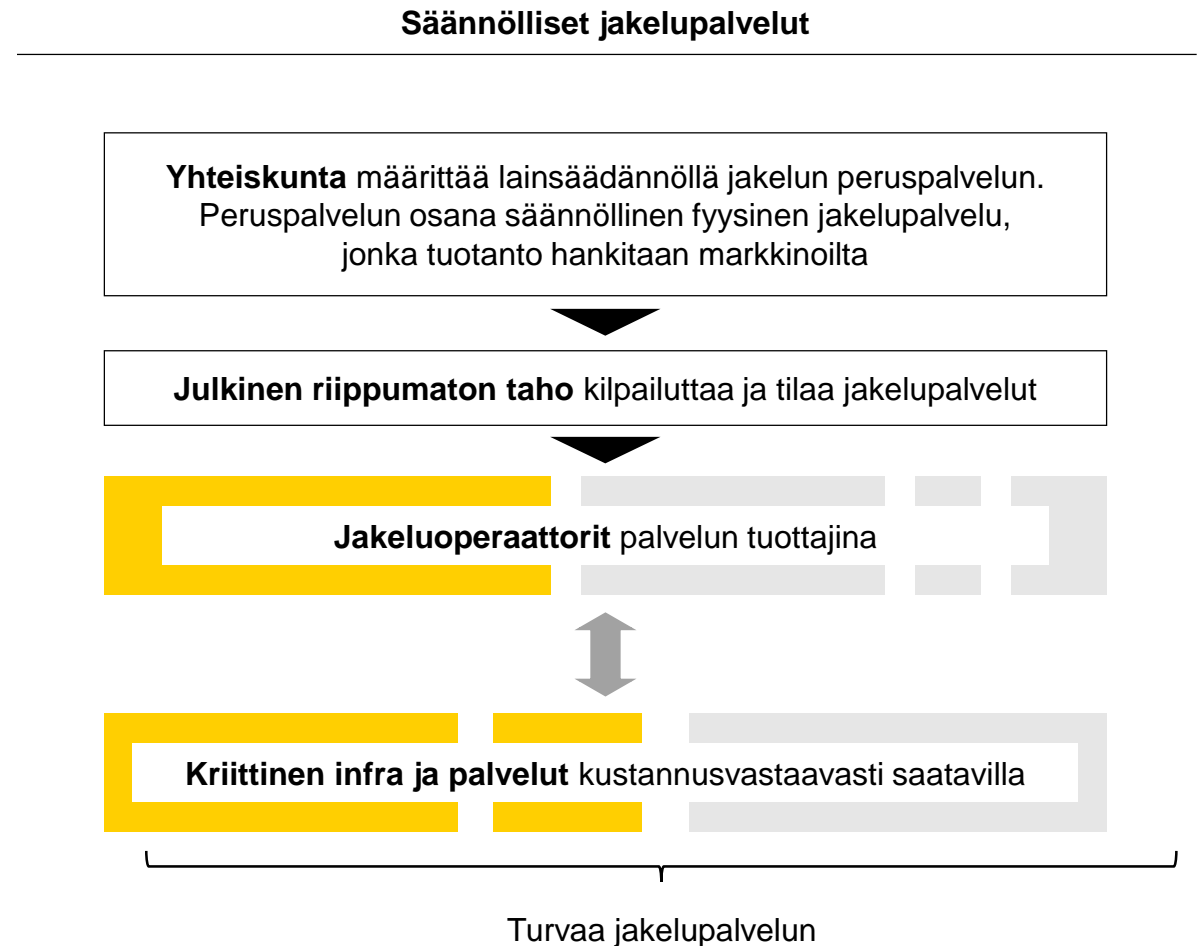
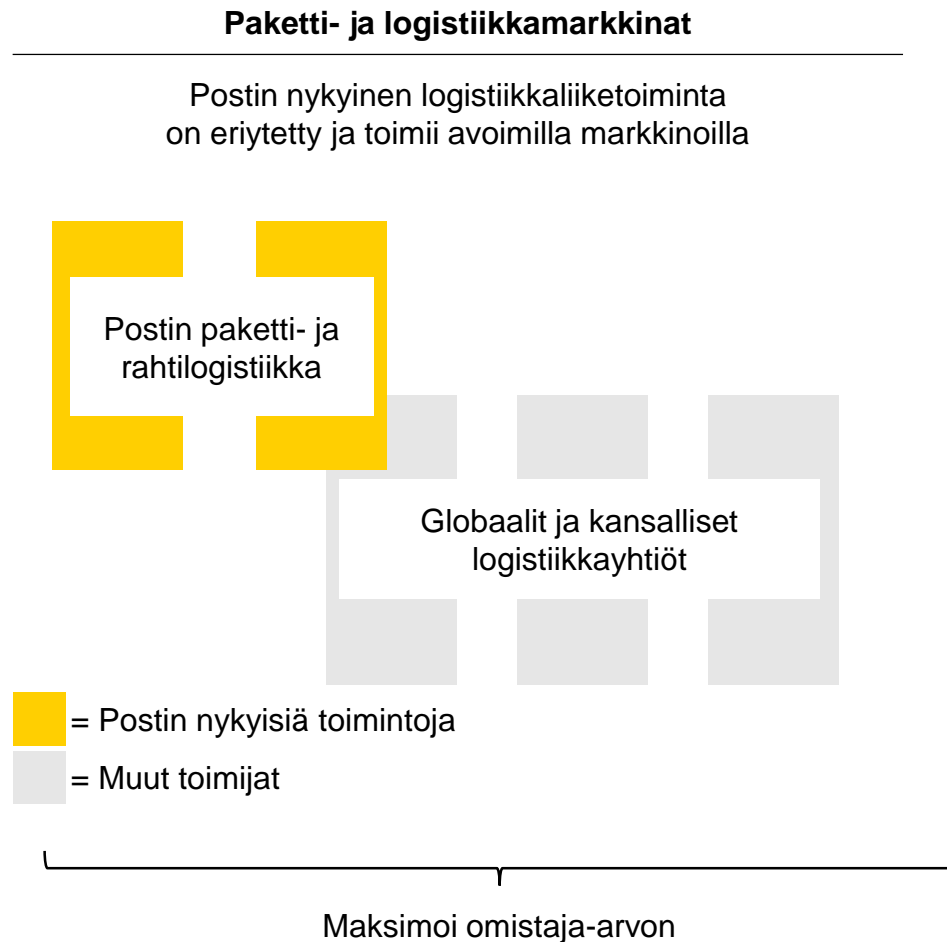
Lähde: Jakeluyhtiöiden tilinpäätöstiedot, NERA, Posti, Traficom, Media-alan haastattelut, Spring-analyysi

RAKENNEUUDISTUS JA PALVELUTASON SOPEUTUS KATTAISIVAT ALIJÄÄMÄN OSITTAIN

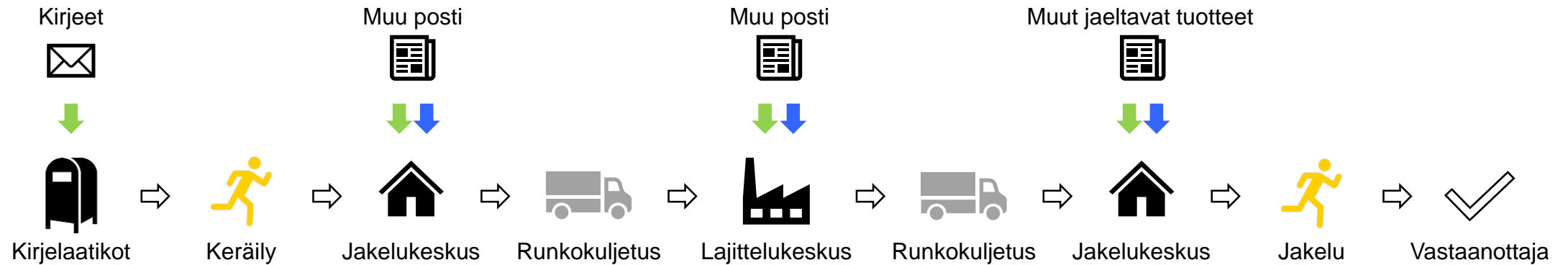

(1) Spring-analyysi

UUDISTETTU TOIMIALARAKENNE MAHDOLLISTAISI KOKONAISUUDEN TAVOITTEELLISEN JOHTAMISEN

YKSI MAHDOLLINEN RATKAISU YHDISTÄISI VALTION TAKAAMAN JA MARKKINAEHTOISEN PALVELUN

Valtion erityistehtäväyhtiö omistaa infran, joka on myös ulkopuolisten käytettävissä kustannusvastaavasti

Erytistehtäväinfrayhtiö kilpailuttaa ja alihankkii runkokuljetukset, joiden merkitys on suhteellisen vähäinen ja saatavuus hyvä

Riippumaton viranomaistaho, esimerkiksi Traficom kilpailuttaa palvelut alueittain.

- Uuden yleispalveluvelvoitteen mukainen jakelu ⁽¹⁾
- Markkinaehtoinen jakelu

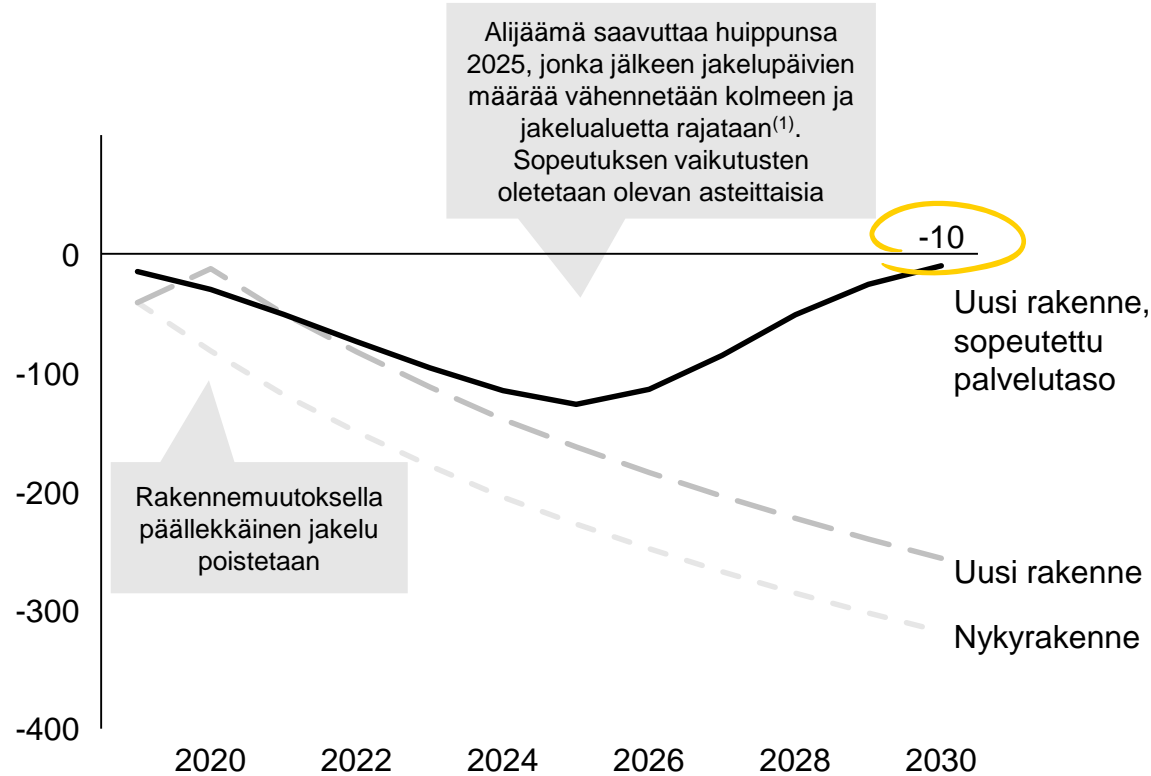
Käytännön toteutuksen toimivuuden varmistamiseksi ratkaisumahdollisuudet tulisi selvittää tarkemmin Postin, viranomaisten ja alan toimijoiden yhteistyönä

Valtio ostaisi palvelun kilpailukykyisimmältä palveluntarjoajalta

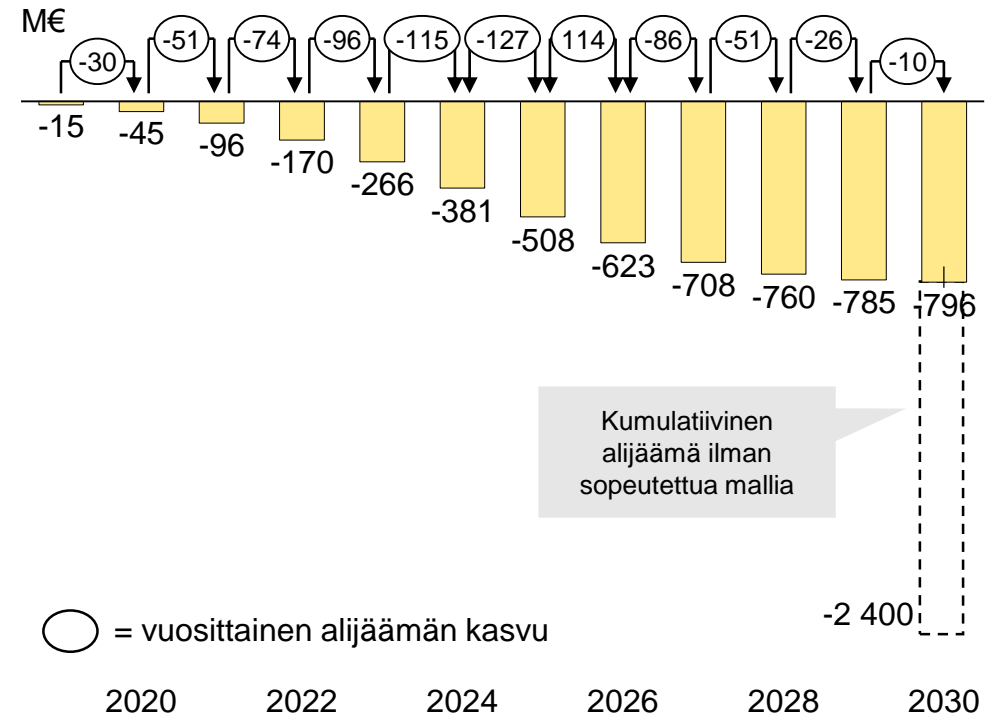
(1) Nykyinen yleispalvelumääritelmä ei tulevaisuudessa ole relevantti.

ASTEITTAINEN PALVELUVOLYYMIN SOPEUTTAMINEN PIENENTÄISI OSALTAAN ALIJÄÄMÄÄ

JAKELUTOIMIALAN VUOSITTAINEN ALIJÄÄMÄ (NYKYINEN JA SOPEUTETTU PALVELUTASO)

JAKELUTOIMIALAN KUMULATIIVINEN ALIJÄÄMÄ SOPEUTETULLA MALLILLA

(1) 5 % väestöstä rajataan jakelualueen ulkopuolelle niin, että näillä alueilla jakelua suoritetaan yhtenä päivänä viikossa. Keskimäärin jakelun kustannukset ovat haja-asutusalueella kolminkertaiset tiheästi asuttuihin alueisiin verrattuna.

Lähde: NERA, Tilastokeskus, Spring-analyysi

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

JAKELUPALVELUN TURVAAMINEN

JOHTOPÄÄTÖKSET

JAKELUN TURVAAMINEN VAATISI AINAKIN RAKENNERATKAISUN JA PALVELUN SOPEUTTAMISEN

Syntyvää alijäämää voidaan merkittävästi vähentää kolmiosaisella ratkaisuehdotuksella

- Rakenneuudistus, palvelun sopeuttaminen ja suunnattu tuki muodostavat ratkaisukokonaisuuden
- Jakelun toimiva kilpailuttaminen, yhteinen infra toimijoille sekä jakelureittien yhdistäminen ovat mahdollisia osaratkaisuja
- Palvelutason sopeuttaminen tulee tehdä asiakkaiden tarpeet huomioiden

Toimialan kehittäminen vaatii yhteistyötä

- Alan toimijoiden tulee yhdessä selvittää uudistusten käytännön toteutus
- Palvelutason sopeuttaminen yhteneväisesti koko toimialalle luo mahdollisuuden suurille säästöille mm. jakelupäivien optimoinnin kautta
- Avoimesti kilpailtu, tehokas ja toimiva logistiikkasektori tuottaa lisäksi välillisesti merkittäviä hyötyjä. Kokonaisuutena ratkaisulla olisi selkeästi positiivinen yhteiskunnallis-taloudellinen vaikutus

Mahdollinen suunnattu tuki tulee kohdistua alueellisesti tehokkaimmille toimijoille ja olla selkeästi rajattua

- Kilpailutettavien kokonaisuuksien tulee olla sellaisia, että muutkin alueelliset toimijat kuin Posti voivat niitä aidosti tarjota
- Tuki tulisi olla kestoaltaan olla määräaikainen, esimerkiksi 2030 asti. Tällöin lehdillä on riittävästi aikaa hallittuun digisiirtymään, ja moniääninen, kansalaisille tasapuolisesti tarjottava tiedonvälitys voidaan turvata.

Spring

ADVISOR

Spring Advisor Oy
Pohjoisesplanadi 31
00100 Helsinki
Finland

firstname.lastname@springadvisor.fi
www.springadvisor.fi

Lisätiedot selvitykseen
mikko.laitinen@springadvisor.fi
050 5151 151